

1.4.1 Sivistystoimi

1.4.2.1 Sivistystoimen hallinto

TA500 Sivistystoimen hallinto	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Talousarvion toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	447 665		447 665	433 790	13 875
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset				266	-266
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	447 665		447 665	434 056	13 609
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-319 876		-319 876	-285 623	-34 253
Palvelujen ostot	-30 287		-30 287	-48 859	18 572
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-149 600		-149 600	-140 884	-8 716
Avustukset					
Vuokrat	-15 098		-15 098	-38 530	23 432
Muut toimintakulut	-1 000		-1 000	-300	-700
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-515 861		-515 861	-514 195	-1 666
TOIMINTAKATE	-68 196		-68 196	-80 139	11 943
Suunn.mukaiset poistot	-8 108		-8 108		-8 108
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-76 304		-76 304	-80 139	3 835

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2018	TA2019	TP2019
<i>Ravitsemispalvelut:</i> Koulut:	Ateriasuoritteet €/suorite	141867 2,64	169285 2,64	167874 2,47
Kysely	<i>Arviointiasteikko (1-5):</i> <i>Ruoan riittävyys</i> <i>Ruoan maku</i> <i>Ulkonäkö</i> <i>Lämpötila</i> <i>Ruokailutilanteen sujuvuus</i> <i>Henkilökunnan palveluالتتius</i>	Kyselyä ei toteutettu	>4 >3 >3 >4 >3 >3	Kyselyä ei toteutettu

Henkilöstö:	TP2018	TA2019	TP2019
Henkilöstö:			
Sivistystoimenjohtaja	0,55	0,45	0,45
Toimistovirkailija	1,08	0,5	0,5
Ruokapalvelu:			
Ruokapalvelupääällikkö	1	1	1
Ruokapalvelutyöntekijä	7,5	7	5,5

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Sivistystoimi edistää suvaitsevaisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. * Työkiertoa ja henkilöstön siirtämistä tehtävästä toiseen toteutetaan hyvinvoinnin ja tehokkuuden lisäämiseksi. Työssä jaksamista edistäviä toimia jatketaan. * Henkilökuntaa motivoidaan oman ammattitaidon ylläpitämiseen (mm. lisä- ja täydennyskoulutukset.) * Tehokasta johtamista tuetaan ja henkilöstöä kannustetaan kehittämistyöhön. * Palvelujen tuottamista arvioidaan monipuolisesti ja luotettavasti. * Toimintaa kehitetään laatuarvioinnin ja hyvinvointikertomuksen pohjalta. Toiminnan arviointi tehdään vuosittain * Uuden monitoimikeskuksen suunnittelu aloitetaan sivistystoimen palveluverkkoselvityksen ja toimitilojen kuntokartoituksen pohjalta. Projektiryhmä linjaa sivistystoimen tulevaisuuden toimintamallin pyrkimyksenään yhdistää toimintoja ja luopua mahdollisimman monesta erillistilasta. * Sivistystoimenjohtajan tehtäviä hoitaa lukion rehtori. * Sivistystoimen yksiköt toteuttavat nuorisotakuulain edellyttämiä tehtäviä. * Osallistutaan hankkeisiin ja haetaan rahoitusta toiminnan kehittämiseen itsenäisesti tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Hankkeilla vahvistetaan yksiköiden kehittämistyötä ja kouluttautumista. 	<ul style="list-style-type: none"> * Sähköiset oppimateriaalit ovat entistä laajemmassa käytössä ja niiden käyttöä lisätään mahdollisuuksien mukaan. * Sivistystoimen alaisten yksikköjen esimiehet osallistuivat kunnan tarjoamaan esimieskoulutukseen keväällä. * Uuden koulu- ja monitoimikeskuksen paikaksi on päätetty Salmenniemi. Yksiköt ovat valmistelleet tilakortteja ja ehdotusta uuden keskuksen tilaohjelmaksi siten, että keskuksen sijoitetaan perusopetuksen vuosiluokat E-9 sekä lukio ja kirjasto. Myös päiväkotia päätettiin sijoittaa osaksi uutta keskusta. * Lokakuussa koulukeskushanke keskeytettiin ja suunnittelua on jatkettu siten, että keskuksen paikkana säilyy edelleen Salmenniemi ja päiväkotia pudotettiin pois hankkeesta. Hankkeen kattohinnaksi on asetettu 8,5 milj. euroa. * Sivistystoimenjohtajan tehtävät on yhdistetty lukion rehtorin virkaan. * Ranua osallistuu kaikkien muiden Lapin kuntien kanssa #paraskoulu-hankkeeseen, jota koordinoi Lapin yliopiston harjoittelukoulu. * Lukuvuoden 2018-2019 arviointi esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta on käsitelty hyvinvointilautakunnassa.

1.4.2.2 Varhaiskasvatus

TA510 Varhaiskasvatus	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Talousarvion toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	25 000		25 000	33 199	-8 199
Maksutuotot	143 000		143 000	125 274	17 726
Tuet ja avustukset				1 595	-1 595
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	168 000		168 000	160 068	7 932
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 115 892		-1 115 892	-1 211 226	95 334
Palvelujen ostot	-186 347		-186 347	-217 808	31 461
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 570		-18 570	-19 538	968
Avustukset					
Vuokrat	-102 421		-102 421	-185 814	83 393
Muut toimintakulut	-100		-100	-6 615	6 515
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 423 330		-1 423 330	-1 641 001	217 671

TOIMINTAKATE	-1 255 330		-1 255 330	-1 480 933	225 603
Suunn.mukaiset poistot	-55 000		-55 000	-27 010	-27 990
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-1 310 330		-1 310 330	-1 507 943	197 613

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2018	TA2019	TP2019
<u>Varhaiskasvatus:</u>				
Lasten sijoitukset järjestetään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti	Päiväkoti €/hpv Perhepv.hoito €/hpv <i>Ryhmäperhepv.hoito €/hpv</i> Esiopetus €/oppilas	46,90 57,77 61,55 6 105	50,97 44,15 62,07 4 027	62,64 73,60 67,02 5 323
Varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti	<i>Paikan odotusaika pv</i> <i>Hoitomuoto toteutuu vanhempien ensisijaisen toiveen mukaan %</i> <i>Päiväkodin käyttöaste %</i>	14 95 85	<14 95 85	14 95 85
Asiakastyytyväisyys	<i>Päivähoitojärjestelmä kokonaisuutena TAK™ (asteikko (tydyttävä-hyvä))</i>	hyvä	hyvä	hyvä

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2018	TA2019	TP2019
<u>Varhaiskasvatus:</u>			
0-6 -vuotiaiden lkm	263	238	226
Päivähoitopaikkaa tarvitsevien lkm	123	100	126
Esiopetuksessa olevien lkm	56	46	46

Henkilöstö:	TP2018	TA2019	TP2019
<u>Varhaiskasvatus</u>			
Päiväkoti	7		
Perhepäivähoito	15		
Vastaava hoitaja	3		
Varhaiskasv.avustaja	2		
Esiopetus	5		
Vast. lastentarhanopettaja		1	
Varhaiskasv. johtaja			1
Varhaiskasv. erit.opettaja		1	1
Lastentarhanopettaja		4	
Varhaiskasv. opettaja			4
Lastenhoitaja		4	
Varhaiskasv. lastenhoitaja			4
Perhepäivähoitaja		14	13
Vastaava hoitaja		3	3
Varhaiskasv.ohjaaja			
- vakinainen		2	2
- määräaikainen		2	2

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatustalain edellyttämällä tavalla kaikille tarvitseville ja tilapäishoitoa järjestetään vapaille varhaiskasvatustalain mukaisilla päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. * Varhaiskasvatuksessa varaudutaan muutamiin ostopalvelusopimukseen naapurikuntien kanssa. Varhaiskasvatustalain mukaisia palveluita myydään naapurikunnille resurssien mukaan. * Perheitä tukevaa avointa varhaiskasvatustoimintaa tarjotaan Kuhan kylällä. * Perhepäivähoidon sesonkiluontoisuuteen varaudutaan sijaismäärärahoihin. * Varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja esioppilaiden määrän alenemiseen vastataan kohdentamalla henkilöstöresursseja tarkoituksenmukaisesti. Henkilöstön eläköityessä toimia tarkastellaan sisäisesti. * Uusien kelpoisuusehtojen mukaista koulutustalain tuetaan. * Varhaiskasvatustalain ja esiopetus järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti. Toimintoja pyritään keskittämään mm. lomien aikana ja työvoiman joustavaa käyttöä eri yksiköissä ja yksiköiden välillä tehostetaan. Kahden esiopetuksen muuttaessa alakoululle yhteistyötä tehostetaan koulun ja esiopetusryhmien välillä. Karpalon ryhmiksen ja päiväkodin yhteistyötä tehostetaan ryhmien muuttaessa uuteen toimitalain. * Varhaiskasvatustalain erityisopettaja opettaa, ohjaa ja konsultoi päivähoito- ja esiopetusryhmien lisäksi tarvittaessa myös kotihoidossa olevia, alle kouluikäisiä lapsia. 	<ul style="list-style-type: none"> * Varhaiskasvatustalain ja esiopetus on järjestynyt talain edellyttämällä tavalla. Varhaiskasvatustalain henkilöstön nimikkeet on muutettu 1.8. alkaen uuden varhaiskasvatustalain mukaisiksi. * Kuudelle naapurikunnan lapselle on myyty varhaiskasvatustalain mukaisena. (myyntituotot 132%) * Avoin kerho on toiminut Kuhan koululla 3-6-vuotiaille, kirjoilla 16 lasta * Sijaismäärärahat ovat ylittyneet koko varhaiskasvatustalain mukaisesti. * Lapsimäärän lisääntyessä otettiin lokakuussa uudelleen käyttöön tyhjillään ollut Mustikan ryhmis (2 määrärahaa työntekijää ja 9 kasta) * Kaksi perhepäivähoitajaa on eläköitynyt; yksi perhepäivähoitajan toimi on vakinaistettu. * Kaksi perhepäivähoitajaa ja yksi varhaiskasvatustalain ohjaaja ovat koulutustalain lastenhoitajiksi omin kustannuksin. * Päiväkoti, Mustikan ryhmis ja Karpalon ryhmis ovat muuttaneet osoitteeseen Keskustie 11. * Timontien ja Päiväkodin esiopetus on muuttanut alakoululle tammikuun alussa 2019. * Yhteistyötä uusissa toimintaympäristöissä on kehitetty mm. toimintojen yhdistäminen ääriaikoina. Heinäkuussa varhaiskasvatustalain järjestettiin päiväkodissa ja Karpalon ryhmiksessä. Varhaiskasvatustalain tiloja on käytetty joustavasti lapsiryhmien tarpeen mukaan. * Koko varhaiskasvatustalain budjetti on ylittynyt (sijaisten tarve + vuokramenojen kasvu, hoitopäivämaksut toteutuneet 87,6%= toteuma 118%) Lisätalainarviossa on osoitettu määräraha päiväkodin piha-alueen rakentamiseen.

1.4.2.3 Perusopetus

TA520 Perusopetus	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Talousarvion toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	52 000		52 000	96 186	-44 186
Maksutuotot	6 000		6 000	8 807	-2 807
Tuet ja avustukset	82 365		82 365	106 608	-24 243
Muut toimintatuotot	1 000		1 000	442	558
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	141 365		141 365	212 043	-70 678
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 309 125		-3 309 125	-3 331 406	22 281
Palvelujen ostot	-1 188 838		-1 188 838	-1 233 170	44 332
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-168 337		-168 337	-156 888	-11 449

Avustukset					
Vuokrat	-1 432 793		-1 432 793	-1 340 081	-92 712
Muut toimintakulut	-110		-110	-3 479	3 369
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 099 203		-6 099 203	-6 065 023	-34 180
TOIMINTAKATE	-5 957 838		-5 957 838	-5 852 981	-104 857
Suunn.mukaiset poistot					
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-5 957 838		-5 957 838	-5 852 981	-104 857

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2018	TA2019	TP2019
Laadukkaan perusopetuksen järjestäminen	Oppilaista sijoittuu jatko-opintoihin, %	100	100	100
	Oppilaita sijoittuu oman kunnan lukioon, % (16/53)	31,7	>27	30,2
	Oppilaita etälukioon			
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus	92	>91	86
Opetus järjestetään taloudellisesti, perusopetuksen kustannukset	Euroa/oppilas	10 580	11 457	11 191

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2018	TA2019	TP2019
	31.12.2018	20.9.2018	31.12.2019
Oppilaita yhteensä	580	575	547
Esioppilaita	54	55	45
1-6 vuosiluokat	342	342	330
7-9 vuosiluokat	184	178	172

Oppilaskohtaiset kustannukset	Oppilaita keskimäärin TP 2018	€/oppilas	Oppilaita keskimäärin TP 2019	€/oppilas
Impiö	26	12 577	24	8 705
Kirkonkylä	224	9 806	228	10 530
Kuha	45,5	9 549	57	9 603
Yläaste	226	11 324	215	12 365
Yhteensä	521,5	10 580	523	11 191

Henkilöstö:	TP2018	TA2019	TP2019
Hallintopalvelut			
- rehtori	2	2	2
Opetuspalvelut			
- luokanopettaja	22	22	21

- lehtorit	15	14	14
- erityisopettaja	4	4	4
- erit.luokanop.	2	2	2
- tuntiopettaja	1	2	2
- valmistava opetus			
- aikuisten perusopetus	1	1	1
Avustajapalvelut			
- vakinaiset	18	18	16
- määräaikaiset	2		5
Koulukuraattori	0,95	0,95	0,95
Toimistos sihteeri	0,8	0,8	0,8

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Lisätään toimia oppilaiden osallisuuden, viihtyvyyden ja turvallisuuden edistämiseksi (oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta sekä Liikkuva Koulu). * Opetusjärjestelyitä (henkilöstön osaaminen, oppituntijärjestelyt ja varusteet) kehitetään niin, että oppilaiden liikkuminen lisääntyy (Liikkuva Koulu), osallisuus (oppilaskunnat, tukioppilaat yms.) vahvistuu ja yhteistyö kotien kanssa lisääntyy. * Vuonna 2019 kehitetään oppimisympäristöjä ja työtapoja, tv-taitoja, monipuolista arviointia sekä toteutetaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Kirkonkylän yhtenäiskoulun suunnittelu aloitetaan keväällä 2019. * Lisätään sähköisen oppimateriaalin ja opetusvälineiden käyttöä. * 1.8.2019 alkaen uusi opetussuunnitelma on käytössä kaikilla vuosiluokilla kun yhdeksäs luokka-aste ottaa sen viimeisenä käyttöönsä. * Opetuksen kehittämisessä hyödynnetään hankerahoitusta ja projekteja sekä omalla toiminnalla (samanaikais-/rinnakkaisopetus, monipuolisten opiskelumenetelmien osaamisen lisääminen) sekä laaja-alaisella moniammatillisella yhteistyöllä muiden toimijoiden –erityisesti kotien kanssa. * Koulujen kerhotoiminnalla edistetään oppilaiden hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä. * Aikuisten perusopetusta jatketaan kevätlukukausi 2019. * Impiön koulun lakkauttamista selvitetään tarkemmin siten, että lopullinen päätös asiasta tehdään kevään 2019 aikana. Mikäli koulunkäyntiä Impiössä päätetään tuolloin jatkaa vielä vuodella, valtuusto osoittaa talousarvion muutoksella tarvittavat määrärahat. 	<ul style="list-style-type: none"> * Opettaja on osallistunut arviointikoulukutukseen (Tukea arviointiin, käsitteistä käytäntöön). * Yläasteella aloitettiin tammikuussa joustavan pienryhmän kokeilu hankerahoituksella. Kokeilu päättyi joulukuussa 2019, koska jatkorahoitusta ei ollut saatavilla. * Monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin on haettu uusia ideoita koulutuksesta (MOKKI – Tuotemuotoilua ja teknologiaa monialaisesti). MOK-teemoja on toteutettu kaikissa peruskouluissa. * OPH on myöntänyt rahoitusta kolme koulunkäynnin ohjaajan palkkaamiseen lukuvuodelle 2019-2020. Kirkonkylän koululle, Kuhan koululle ja yläasteelle on jokaiseen yksikköön palkattu yksi koulunkäynnin ohjaaja hankerahoituksella. * OPH on myöntänyt rahoitusta kerhotoiminnan kehittämisen jatkamiseen. Syksyllä kerhot käynnistyivät syyskuun alussa. * Aikuisten perusopetus päättyi yläasteella 1.6.2019. Kaikki oppilaat saivat päättötodistuksen ja sijoituivat jatko-opintoihin. * Valtuuston päätöksen mukaisesti Impiön koulu lakkautettiin 31.7.2019 ja Impiön alueen oppilaat on siirretty Kuhan koulun oppilaiksi 1.8.2019 alkaen. Kuhan ja Impiön kouluilla on järjestetty keväällä yhteistä toimintaa koulujen yhdistymistä ennakoiden. Myös syksyllä on pidetty leirikoulua ryhmäytämisen edistämiseksi. * Kirkonkylän koululle on muodostettu erityisluokanopettajan vetämä pienryhmä. Avoimena olevaa erityisopettajan virkaa ei ole kyetty täyttämään vakinaisesti. * Oppilaiden liikkumista on edistetty osallistumalla liikuntatapahtumiin.

1.4.2.4 Lukio ja ammatillinen koulutus

TA530 Lukio- ja ammatillinen koulutus	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Talousarvion toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot					
Maksutuotot	5 500		5 500	6 681	-1 181
Tuet ja avustukset	24 000		24 000	23 143	857
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	29 500		29 500	29 824	-324
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-520 454		-520 454	-514 261	-6 193
Palvelujen ostot	-137 877		-137 877	-115 331	-22 546
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 200		-25 200	-12 743	-12 457
Avustukset					
Vuokrat	-145 256		-145 256	-136 170	-9 086
Muut toimintakulut				-14	14
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-828 787		-828 787	-778 520	-50 267
TOIMINTAKATE	-799 287		-799 287	-748 697	-50 591
Suunn.mukaiset poistot					
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-799 287		-799 287	-748 697	-50 591

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2018	TA2019	TP2019
Laadukas opetus	Keskeyttäneiden osuus, % Ylioppilaskirjoitukset -arvosanojen keskiarvo	3,2 keskitasoa	<1,5 keskitasoa	10,9 keskitasoa
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus, %	92	100	81
Opetus järjestetään taloudellisesti - lukion kustannukset	Euroa/oppilas	11 650	11 754	12 076

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2018 31.12.2018	TA2019 20.9.2018	TP2019 31.12.2019
<u>Opiskelijat</u>			
Lukio	64	66	62
Etälukio		2	
Kaksois/kolmoistutkinto			
Askel Ammattistartti/Askel I			
Telma BR16			

Henkilöstö:	TP2018	TA2019	TP2019
Opetuspalvelut			
- rehtori	1	0,55	0,55
- lehtorit	6,5	6,5	6,5
- koulukuraattori	0,05	0,05	0,05
- toimistosihteeri	0,35	0,30	0,30

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Lukio jatkaa monipuolista opetustarjontaa päivälukiona. Lukiolla on valmius järjestää lukio-opinnot ammatillisen kaksoistutkinnon opiskelijoille, aineopiskelijoille sekä ohjata aikuisten etälukio-opintoja. * Lukiossa noudatetaan 1.8.2016 käyttöön otettua opetussuunnitelmaa. Aiemmin opintonsa aloittaneet opiskelijat suorittavat opintonsa loppuun vanhan opetussuunnitelman mukaan. * Valinnaiskursseja tarjotaan mahdollisimman paljon paikallisen sopimuksen puitteissa ja kurssitarjontaa laajennetaan etäopinnoilla. * Kaikki ylioppilaskokeet järjestetään sähköisesti keväästä 2019 alkaen. * Jatketaan toimia opiskelijoiden osallisuuden, yhteisöllisyyden ja kouluviihtyvyyden lisäämiseksi. * Lukio tarjoaa jatkossakin lainattavia oppikirjoja, digitaalisia oppikirjoja ja opiskelumateriaalia opiskelijoille. Opetussuunnitelmamuutokseen varattua kirjaresurssia suunnataan jatkossa tvt-hankintoihin siten, että laitteisto pidetään ajantasaisena. 	<ul style="list-style-type: none"> * Valinnaiskursseja on kyetty toteuttamaan monipuolisesti paikallissopimuksen turvin. Ammattiopisto Lappia on ostanut lukiolta kursseja yhdelle kaksoistutkinnon opiskelijalle kevätlukukaudella. * Lukio on siirtynyt noudattamaan vuoden 2016 opetussuunnitelmaa ja ensimmäiset ko. opetussuunnitelman mukaan opiskelleet ylioppilaat valmistuvat keväällä 2019. Viimeiset vanhan opetussuunnitelman mukaan opiskelleen opiskelijat ovat päättäneet opintonsa. * Kevään ja syksyn ylioppilaskokeet järjestettiin kokonaan sähköisesti ja kokeissa onnistuttiin ilman ongelmia. * Lukio tarjoaa opiskelijoille lainattavat oppikirjat sekä digitaalisia aineistoja opiskeluun. Lukiolle on hankittu 20 uutta tietokonetta opiskelijakäyttöön sekä 4 konetta opettajien koneiksi. Lisäksi on uusittu 3 videotykkiä ja hankittu uusia pistorasiapylväitä. Lukiolla on nyt kolme luokkaa sähköisten kokeiden järjestämiseen. * Kevätlukukauden viimeisenä päivänä pidettiin koko opiskelijakunnan kokous, jossa ideoitiin tulevaa opiskelijakunnan toimintasuunnitelmaa ja ohjeita uusille ykkösille. Samalla tutustuttiin 2. vuosikurssin taideteoksiin ja käytiin yhdessä syömässä. * Lukion opetussuunnitelman 2019 perusteet julkaistiin marraskuussa ja paikallisen opetussuunnitelman 2021 laadinta aloitettiin joulukuussa.

1.4.2.5 Kansalaisopisto

TA540 Kansalaisopisto	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Talousarvion toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot				3 752	-3 752
Maksutuotot	38 600		38 600	31 171	7 429
Tuet ja avustukset	5 000		5 000	9 549	-4 549
Muut toimintatuotot	150		150	12 726	-12 576
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	43 750		43 750	57 199	-13 449

TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-194 595		-194 595	-197 926	3 331
Palvelujen ostot	-87 107		-87 107	-89 229	2 122
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 050		-4 050	-5 988	1 938
Avustukset	-40 938		-40 938	-54 425	13 487
Vuokrat	-40 938		-40 938	-54 425	13 487
Muut toimintakulut	-500		-500	-325	-175
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-327 190		-327 190	-347 893	20 703
TOIMINTAKATE	-283 440		-283 440	-290 694	7 254
Suunn.mukaiset poistot					
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-283 440		-283 440	-290 694	7 254

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2018	TA2019	TP2019
Vaikuttavuus	<i>Opetustuntien määrä</i>	4 115	4 600	4 084
	<i>Opiskelijoiden osuus kunnan väestöstä. (3895/836 v. 2018) %</i>	21		
	<i>-ennuste 2019 (3895/870) %</i>		22	
	<i>-toteuma 2019 (3780/863) %</i>			22
	<i>Oppilasryhmien määrä</i>	184	180	190
	<i>-josta sivukyllillä</i>	16	20	14
	<i>Opiskelijoiden määrä</i>	836	870	863
	<i>-naisia</i>	584	550	588
	<i>-miehiä</i>	252	320	275
	Taloudellisuus	<i>Valtionapuun oikeuttavat tunnit</i>	3 379	3 300
<i>Pidetyt valtionapuun oikeuttavat tunnit (ilman maksullisen palvelutoiminnan tunteja)</i>		4 107	4 500	3 956
<i>-maksupalvelukoulutukset h/osall.</i>		2/18		
<i>Etäopetuksen opetustuntien määrät, josta maksupalvelukoulutusta h/os.</i>		6/10		128/176
<i>Taiteen perusopetuksen opetustuntien määrä</i>		194		208
<i>Kansalaisopiston opetustunnit yht.</i>		4 115	4 600	4 084
<i>Opetustunnin hinta €</i>				
<i>-tp. 2018 (249 113/4115)</i>		60		
<i>-ta 2019 (269 440/4600) brutto/netto</i>			58/66	
<i>-tp 2019 (276 528/4084)</i>				67
Musiikkiopisto (14 000 €)	Toteuma 14 166 €	ka 9	9	ka 9

Toiminnan kysyntä/laajuustietojen toteutuma	TP2018	TA2019	TP2019
Kansalaisopiston opiskelijoita 7-70 vuotiaista kuntalaisista			
- oppivelvollisuusikäiset	29 %	20 %	31 %
- työkäiset	23 %	30 %	22 %
- työttömät	2 %	7 %	2 %
- eläkeläiset (yli 65 v.)	31 %	34 %	34 %
- muut (kotiäiti/-isä, alle kouluikäinen, varusmies yms.)	15 %	9 %	11 %
Opetus alle 16-vuotiaille:			
- opetustuntien määrä	1 130		854
- opiskelijoita kaikkiaan	302		327
- tyttöjä	189		190
- poikia	113		137

Toiminnan rahoitus	TP 2017	TP 2018	TP 2019
--------------------	---------	---------	---------

Tulot

Valtionosuus	157 277	161 344	162 652
Osallistumismaksut	36 305	36 841	30 750
Hankerahoitus			7 100
Muu rahoitus	9 761	12 315	18 019
Kuntarahoitus	98 081	87 769	115 206

Menot

Henkilöstökulut	172 697	202 718	197 926
Matkat	22 337	23 736	18 340
Vuokrat	30 650	36 057	54 425
Muut kulut	75 740	35 758	63 036

Henkilöstö:	TP2018	TA2019	TP2019
Hallintopalvelut			
- rehtori	0,25	0,25	0,25
- toimistos sihteeri	0,7	0,7	0,7
Opetuspalvelut			
- musiikinopett.	1	1	1
- pt.tuntiopett.	2	1	2
- st.tuntiopett.	45	40	44

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
* Kuntalaisten osallisuutta ja kuulemisen areenoita järjestetään lukuvuosittain.	- Tikittääkö digi –hanke, osatoteuttajana saatiin 7 000 €.
* Aikuisten (16 v+) digitaalisten taitojen vahvistamiseen on haettu erillisrahoitus yhdessä Lapin opistopiirin kanssa, yhteistyötä jatketaan myös muiden vapaan sivistystyön laitosten kanssa.	- Hankkeella kohdennettiin syksyn ajan ikäihmisille netti- ja laiteosaamisten opastusta mahdollistamalla henkilökohtainen ohjaus palkatun (4 kk 50%) hanketyöntekijän työpanoksella.
* Monipuolinen musiikin ja muiden taidekasvatuksen alojen opintojen harrastetarjonta jatkuu ja uudistuu,	- Digitupa toiminta ma klo 12 – 15, Monkkari 2.0 ja muu opastus tavoitti 176 osallistujaa.
	- Musiikin ja kädentaitojen opetuksessa on edetty suunnitelmien mukaisesti. Harrastamiseen on

<p>huomioiden uuden Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Hyvinvointikertomus ja kuntastrategia toimivat työkaluina terveyden edistämisen kurssien kohdentamisessa. * Kädentaitojen ja yhdessä tekemisen tärkeys sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävien opintojen järjestäminen korostuu opetustarjonnassa. Erityisesti ikääntyviä ja työttömiä kuntalaisia aktivoidaan terveiden ja mieltä virkistävien harrastusten pariin. Huomioidaan myös kotouttamisen kurssitarjonta. * Kuunnellaan kuntalaisten toiveita kurssitarjontaan ja tutkitaan yhteistyömahdollisuudet alueen muiden toimijoiden kanssa ja tarvelähtöisesti järjestetään monipuolista täydennyskoulutusta lähi- ja etäopetuksena. * Yhteistyö Koillismaan kansalaisopistojen kanssa kansalaisopistojen opettajien ja kurssilaisten koulutus- ja harrastetarjonnassa jatkuu. * Lapin Musiikkiopistolta sitoudutaan ostamaan yhdeksän kuntapaikkaa. 	<p>mahdollisuuksia laajan tarjonnan myötä ja näin tuetaan ihmisten hyvinvointia ja torjutaan yksinäisyyttä.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyö Koillismaan opistojen kanssa LAKE – hankkeessa erityisesti digikurssitarjonnan kehittämisessä sekä yhteisissä laajemmissa opintomatkoissa. - Lapin Musiikkiopiston 9 kuntapaikkaa ovat olleet täytettynä. - Kurssitarjonnassa liikuntaryhmien sekä musiikin opetuksen haasteena ovat olleet hyvien tilojen saatavuus. Yksityiseltä on vuokrattu musiikin opetuksen tilat, kunnes uusi monitoimikeskus valmistuu. - Tilojen osalta myös iso haaste Niittyvillan päivätoiminnan siirtyminen Toivolaan päiväkäyttäjäksi. Kurssitarjontaa on jouduttu sopeuttamaan ko. tilanteessa. - Kansalaisopiston toimistopalvelut ovat siirtyneet syyskuussa 2019 Monkkari 2.0 tiloihin. Sisäänkäynti päiväkodin sisäpihan puolelta.
---	--

1.4.2.6 Kirjasto

TA550 Kirjasto	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Talousarvion toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 000		3 000	19 768	-16 768
Maksutuotot	3 800		3 800	3 306	494
Tuet ja avustukset				5 133	-5 133
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 800		6 800	28 207	-21 407
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-169 349		-169 349	-173 441	4 092
Palvelujen ostot	-33 153		-33 153	-28 092	-5 061
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-71 609		-71 609	-68 326	-3 283
Avustukset	-70 615		-70 615	-62 290	-8 325
Vuokrat	-550		-550	-587	37
Muut toimintakulut					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-345 276		-345 276	-332 736	-12 540
TOIMINTAKATE	-338 476		-338 476	-304 529	-33 947
Suunn.mukaiset poistot					
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-338 476		-338 476	-304 529	-33 947

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2018	TA2019	TP2019
Kirjaston kokoelmien laadun ja määrän säilyttäminen	<i>Hankinnat (asukasluku/1000)</i>	930	>500	560
Laadukkaat ja asiakaskeskeiset kirjasto- ja tietopalvelut	<i>Lainaus/kokoelmat</i>	1,11	>1,2	1,10
Verkkopalvelujen tarjoaminen asiakkaiden käyttöön	<i>Kokonaislainaus/asukasluku</i>	18,36	>20	18,23
Palvelujen tuottaminen mahdollisimman taloudellisesti	<i>Kirjastokäynnit/asukas</i>	8,00	>9	7,89
	<i>Käyttäjäkoulutuksiin osall. Tapahtumiin osall. (molemmat as.luku/1000)</i>	560 1175	>150 >200	400 853
	<i>Internet koneita asiakkaille</i>	8	7	7
	<i>Lainan hinta (toimintakulut/kokonaislainaus) €</i>	4,71	3,50	4,69
	<i>Käynnin hinta (toimintakulut/fyysiset kirjastokäynnit) €</i>	10,83	10,00	10,84

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2018	TA2019	TP2019
Lainojen määrä	72 968	>80 000	71 021
Fyysiset kirjastokäynnit - verkkokäynnit	31 751 13 387	>35 000 >10 000	30 722 19 891

Henkilöstö:	TP2018	TA2019	TP2019
-kirjastotoimenjohtaja	1	1	1
-kirjastonhoitaja	1	1	1
-kirjastovirkailija	1	1	1
-kirjastoautonkuljettaja-virkailija	1	1	1

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Kirjasto turvaa kuntalaisille tasapuoliset mahdollisuudet käyttää kulttuuri- ja tietopalveluja tarjoamalla aineistoa, laitteita ja asiantuntemusta asiakkaiden käytettäväksi sekä kirjastossa että kirjastoautossa. * Kirjastolla on yhteinen aineisto- ja asiakasrekisteri Lapin kirjastojen kanssa. * Kirjastolla on yhteiset käytösäännöt Lapin Kirjastojen kanssa. * Kirjastojärjestelmää kehitetään Koha Suomi Oy:n osakkaana. * Kirjasto osallistuu Lapin kirjaston hankkeisiin ja tekee yhteistyötä Lapin kirjastojen kanssa aineiston hankinnassa sekä kuljetuksissa. 	<ul style="list-style-type: none"> * Pääkirjasto ja kirjastoauto tarjoavat palveluja, aineistoja, laitteita ja asiantuntemusta kuntalaisille. Kirjasto palveluaikojensa ja omatoimiaikojensa puitteissa. Kirjastoauto reittiakataulunsa mukaan. * Ranuan kunnankirjasto ja kirjastoauto ovat osa Lapin kirjastoja. * Kirjasto ja kirjastoauto toimivat yhteisesti hyväksytyjen Lapin kirjastojen käyttösääntöjen mukaan. * Ranuan kunta on Koha Suomi Oy:n osakas. * Ranuan kirjasto on mukana Lapin kirjastojen yhteishankkeissa. * Kuntalaisten asiointi kirjastossa omatoimijalla lisääntyy jatkuvasti. Omatoimijalla kirjastoon

<ul style="list-style-type: none"> * Kirjaston omatoimiasiointi on mahdollista kaikille kirjastokortin omistaville kuntalaisille. Arkipäivisin omatoimiaika jatkuu klo 20 asti ja lauantaisin koko päivä (klo 8-15) on omatoimiaikaa, jolloin kirjastossa ei ole henkilökohtaista palvelua. * Tehdään yhteistyötä muiden hallintokuntien ja eri yhteistyötahojen kanssa. Palveluja kehitetään huomioiden myös kirjastoauton mahdollisuudet. * Kirjastoauton palveluja myydään Simon kunnalle. * Kirjastotoimenjohtajan palvelujen myynti Posion kunnalle lopetetaan ja päätetään joko seutukirjaston perustamisesta tai paluusta itsenäisiksi kirjastoiksi. * Kirjasto järjestää lapsille ja nuorille tiedonhallintotaitojen opastusta ja kirjavinkkauksia tilauksesta. * Kehitetään lukemisesteisten sekä seniorikuntalaisten palveluja mm. välittämällä Celia-kirjaston aineistoja. * Japanitalon kirjaston kokoelmat ovat yhteisessä tietokannassa. Japanitalon kokoelman käyttöä kehitetään yhdessä Japanitaloa hoitavan tahon kanssa ja Japanitalon kokoelmat avataan varattaviksi ja lainattaviksi. * Kirjasto osallistuu erilaisiin tapahtumiin ja järjestää kirjastossa opastuksia ja käyttäjäkoulutuksia. * Kirjaston näyttelysalia tarjotaan erilaisten näyttelyiden pitopaikaksi. * Kirjaston hankkeiden suunnittelussa pyritään edistämään kirjaston palveluajatus kuntalaisten parhaaksi ja mahdollisuuksien mukaan eri yhteistyötahojen kanssa jopa kuntarajojen yli. 	<p>kirjautumisia on 200-300 joka kuukausi, käytännössä kävijöitä on huomattavasti enemmän.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Kirjaston ja koulun yhteistyö on aktiivista, koululaisryhmät vierailevat usein kirjastossa. Kirjasto toimi eduskuntavaalien sekä ennakoäänestyspaikkana että vaalipäivän äänestyspaikkana. * Kirjastoautopalveluja myydään Simon kunnalle Ylikärpän alueelle. * Kirjastotoimenjohtajan palvelujen myynti Posion kunnalle loppui 31.8. Seutukirjastoasiaa ei viedä eteenpäin. * Kirjasto sai 5000 € ammattiliitto Jytyltä nuoren henkilön palkkaamiseen lukemista edistävään työhön lasten ja nuorten parissa. Tehtävään palkattiin henkilö, joka piti satuntunteja päiväkodilla ja kirjastolla sekä kirjavinkkauksia kouluilla. Hankkeessa oli osittain mukana myös Posion kunta. * Lukemisesteisille tarjotaan palveluja ja aineistoja Celian avustuksella. Lukuilonjakajat –yhteisöön kaivataan lisää vapaaehtoisia, jotka voisivat käydä lukemassa kunnan ikäihmisille. * Japanitalon aineistot on avattu varattaviksi ja lainattaviksi koko Lapin laajuisesti. Lappstory on ottanut Japanitalon kirjastokokoelman hoidettavakseen. * Vuonna 2019 kirjastossa järjestettiin tai kirjasto oli mukana 28 tapahtuman järjestämisessä, joihin osallistui 853 henkilöä. Useita opastuksia on ollut sekä aikuisryhmille että koululaisille. * Kirjastossa järjestettiin 8 näyttelyä.
---	---

1.4.2.7 Vapaa-aikatoimi

TA560 Vapaa-aikatoimi	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Talousarvion toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	500		500	10 296	-9 796
Maksutuotot	500		500		500
Tuet ja avustukset	221 082		221 082	235 164	-14 082
Muut toimintatuotot	37 223		37 223	46 861	-9 638
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	259 305		259 305	292 321	-33 016
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-273 838		-273 838	-243 409	-30 429
Palvelujen ostot	-123 940		-123 940	-127 226	3 286
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 967		-33 967	-52 438	18 471
Avustukset	-24 200		-24 200	-22 900	-1 300
Vuokrat	-170 541		-170 541	-208 304	37 763
Muut toimintakulut	-4 890		-4 890	-26 118	21 228
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-631 376		-631 376	-680 396	49 020

TOIMINTAKATE	-372 071	-372 071	-388 075	16 004
Suunn.mukaiset poistot	-8 036	-8 036	-24 630	16 594
Arvonalentumiset				
Tilikauden tulos	-380 107	-380 107	-412 705	32 598

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	Mittari	TP2018	TA2019	TP2019
Avustukset, liikunta	<i>Avustettavat liikuntajärjestöt/jäsenmäärät</i>	6/880	6/700	5/564
Avustukset, nuoriso	<i>Avustettavien nuorisojärjestöjen jäsenmäärä/avustukset /€</i>	275/9 900	230	269/9 900
Vaikuttavuus -nuorisotyön ja sen toiminnanpiirissä olevat nuoret	<i>Työntekijä tuntee nuoret ja on kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa heihin</i>	198	210	249
Suunnitelmallisesti tuetut nuoret	<i>Etsivä nuorisotyö Nuorten työpajatoiminta</i>	45 26	48 31	64 23
Nuorten käyntikerrat -nuorisotila -tapahtumat, retket	<i>Monipuolinen ja laadukas toiminta/nuorten määrä</i>	4 111 607	6 500 1 200	4 806 1 106
www.lanuti.fi/ranua	<i>Nuorisotiedotuksen kävijät</i>	5 443	7 500	5 110
Avustukset, kulttuuri	<i>Avustusmääräraha/€ -yksityiset -yhteisöt, järjestöt</i>	3 300 7 3	3 000 6 3	3 000 7 2

Toiminnan kysyntä ja laajuustietojen toteutuminen	TP2018	TA2019	TP2019
- liikuntatapahtumat/osallistuja	15/1 511	7/700	7/290
- Liikuntaretket/osallistujat	3/115	4/160	3/129
- puulaakit/osall.	1/123	2/140	1/119
- kunnanmestaruus/osallistuja	1/22	2/50	1/15
- koulujen kisat/osallistujat	2/354	4/400	
- Liikkuva iltapäiväkerhot/osallistujat	10/195	10/200	9/211
Kuntovihkot			
- talvi	16 669	17 900	12 005
- kesä	17 950	18 500	16 478
Nuorisojärjestöt/jäsenmäärät	3/224	3/230	3/288
Kansainväliset toiminnot	8	7	8
- kv vaihdot/osallistujat	1/8	2	2/12
- vapaaehtoiset/osallistujat	3	4	3
- EU:n nuorisoviikko	1	1	1
Nuorisotoiminta			
- nuorisotilat osallistuja, Avoimet ovet (193 vrk)	4 111	6 000	4 806
- bänditilat (bändit)	1	1	0
- leirit/osallistujat	3/112	3/90	4/81
- valistus ja koulutus/osallistujat	10/689	8	9/911
- päihitteettömät tapahtumat/osallistujat	10/495	6	8/685
- osallisuus-tapahtuma	14	5	4
Kulttuuritilaisuudet ja tapahtumat kunta/vuosi			
- konsertit/osallistujat	5/284	4	3/281
- teatteri/kävijät	2/224	2	2/88
- Taiteiden Yö tapahtumat/osallistujat	19/799	12	15/981

- Lapin lastenkulttuuri/Taikalamppu –tapahtumat/osallistujat	45/3 125	30	43/3 743
Museo avoinna/kävijät	6 vko/221	6 vko/200	6 vko/114

Henkilöstö:	TP2018	TA2019	TP2019
Vapaa-aikatoimenjohtaja	0,75	0,75	0,75
Vapaa-aikatoimenohjaaja	1	1	1
Kausi- ja tuntityöntekijät	4		
Tuntityöntekijä	1/4		0,4
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1
Nuorten työpajan ohjaaja	0,6	1	1,6
Stara/Hyvää Huomista! ESR hanke	2	2	2

Tavoitteet:	Tavoitteiden toteutuminen:
<ul style="list-style-type: none"> * Vapaa-aikatoimen toimintoja ja suunnitelmaa ohjaa hyvinvointikertomus painopistealueineen. * Monkkari 2.0 uudet tilat, muutto sisäilmaongelmien vuoksi. Tilojen käyttöä mietitään mahdollisen rahoituksen saatuaamme palvelumuotoiluhankkeen kautta. Bänditiloista luovutaan vähäisen nuorisotyön kohderyhmän kysynnän ja budjettivaatimuksien vuoksi. * Kulttuuritarjonnassa vaihtelevuus ja elämyksellisyys, jotka luovat hyvinvointia, * Taiteiden Yö kokoaa ja tuo esille eri taidelajeja, niiden harrastajia ja kokijoita (syyskuun 3. lauantai, 14.9.). * Taikalampussa alle 18 v toiminnassa tärkeinä laatu, laaja-alaisuus ja saavutettavuus. Osallistutaan monipuolisesti Lapin lastenkulttuuriverkoston yhteistyöhön. * Pappila- ja pitäjämuseossa pitäjämuseon uusitun (v 2017) perusnäyttelyn esillä pito ja museopäivien sisällöllinen kehittäminen. Kesäaikainen aukiolo ostopalveluna 4H –yhdistykseltä. * Terveysliikunnan kuntalaisten aktivointipäiviä kehitetään monialaisesti. (Kunnon Mummola, SuomiMies). Ulkoiluystävä –toimintaa ja kaikkien ikäryhmien toimintakykyä vahvistavaa terveystoimintaa/-tapahtumia toteutetaan määrärahojen puitteissa. Ravitsemusneuvonta otetaan osaksi liikunta- ja hyvinvointi-neuvontaa ja huomioidaan kouluruokailun trendit. * Kuntovihkojen käyttöä jatketaan ennaltaehkäisevän terveystyön muotona. * Liikkuva iltapäivän laatua ja ohjaajien motivaatiota kehittyä ohjaajina parannetaan. Retkitoiminta on tärkeä osa sosiaalisen vahvistamisen työtä. * Rajalta Rajalle –hiihdon koordinaatio Pudasjärvellä, vastuuna säilyvät Ranuan osuuden tehtävät ja RR -toimikunta. * Nuorille tarjotaan sosiaalisen vahvistamisen välineitä kuulemalla nuoria, edistämällä nuorten omaa toimintaa/osallisuutta, tukemalla järjestöjä ja toimimalla yhteistyöverkostoissa yhteisöllisyyttä vahvistaen. * Etsivän nuorisotyön toiminnan nivominen osaksi kunnallista nuorisotyötä ja nuorten työpajaa, 	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminnoissa on huomioitu hyvinvointikertomuksen painopisteet; Monkkari 2.0:ssa on karkkikioski avoinna vain perjantaisin, muulloin terveelliset välipalat. Hiihto- ja joululomien höntsät liikuttivat runsaasti kaiken ikäisiä jäähallissa. - Ennaltaehkäisevä työ on keskiössä ja olemme mukana Uskalla sanoa EI –koulutuksissa, ryhmätyksissä ja toteutamme yhteisölliset tapahtumat, kuten EU:n toukokuun Unelmien liikuntapäivässä ja syyskuun #BeActive –päivän. BeActive –päivään saimme jälleen OPH:n erillisrahoituksen. - Kulttuuritarjontaa on ollut erityisesti Taikalampun eli lastenkulttuurin kautta alle 18 v, haasteena ovat isompien esitysten osalta tilat. - InBody –mittaukset ja liikuntaneuvontaa hiihtolomalla, syksyllä ja Hillamarkkinoilla, 325 osallistujaa. - 102 –vuotias Ranua liikkuu –hanke sai 11 500 € AVI:n rahoitus. - RR –hiihdossa mukana 230 osallistujaa 19 eri maasta - Etsivä nuorisotyö nähdään vahvana osana kunnan nuorisopalveluja, helposti lähestyttävänä palvelumuotona. AVI:n rahoitus 27 500 € - Nuorten työpajan toimintavuosi on ollut toimintarikas. Nuoret ovat osallistuneet Monkkari 2.0 suunnitteluun ja toteutukseen. AVI:n kehittämisrahoitus 4 000 €, kohdennettiin uusien tilojen sisustussuunnitteluun, sisustamiseen sekä palvelumuotoiluun. - ESR –hanke Starassa oma erillisrahoitus, kaksi työntekijää. Ranuan Rekryt toteutettiin 2. kertaa, helmikuussa tukien kouluihin hakemista. - Monkkari 2.0:n avajaiset 21. – 23.3.2019. Monkkari 2.0 logo uusittiin, sekä ennaltaehkäisevän kasvatustyön logo 100% lisääneeton sai uuden ilmeen.. - Kansainvälisyys nähdään osana perustyötä. Nuorisotyössä Portugalista Catarina ja Meksikosta Cinthia perustyössä mukana. Lisäksi ohjaaja ja yksi nuori osallistuivat Erasmus+ -rahoituksella Espanjassa koulutusviikkoon ja nuorisovaihdossa ryhmä elokuussa Espanjassa.

<p>jatkorahoitusta haetaan AVI/OKM. Etsivä nuorisotyö nähdään osana kunnallista perusnuorisotyötä.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Nuorten työpajatoiminnassa käynnissä ollut ESR –hanke Stara ajalla 9/2016 – 9/2019 päättyy toimintavuonna. Hankkeella on kaksi työntekijää, ESR –rahoitus on 80 % kustannuksista. * Panostetaan LaNutu nuorisotiedotuksen esillä oloon sekä sosiaalisen median käyttöä. * 100% lisäaineeton, toimintaideologiaa toteutetaan kaikissa nuorisotyön muodoissa ja vapaa-aikatoimen sektorilla kokonaisvaltaisesti. * Kansainvälisyys nähdään monikulttuurisuuden kasvatuksen työkaluna ja osana perusnuorisotyötä eri hankkeiden ja tapahtumien kautta; kansainvälisiä harjoittelijoita haetaan niin Erasmus+ -ohjelman kuin Suomea Suomessa –stipendiaattiohjelmien kautta. * Kustannuspaikka Neuvo/kansainvälisyys nettobudjetoinnissa. * Kotouttamistyötä jatketaan nuorten maahanmuuttajien kanssa. * Nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistetään mm. moniammatillisen yhteistyön, Silta –työryhmän keinoin ja hyvinvointikertomusta työväliseen käyttäen. 	<p>Syksyllä uudet kv –harjoittelijat Suomea Suomessa stipendiaattina 6 kk Hana Kalabowa Tsekistä ja ESC vapaaehtoisohjelman kautta Julian König Itävallasta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ranuan vapaa-aikatoimi hallinnoi Hullun hyvä Islanti- hanketta, jossa toteutettiin 22 lappilaisen nuorisotyön esimiehen ja lastenkulttuuriverkoston ammattilaisen kanssa opintomatka Islantiin. AVI:n rahoitus 32 000 €. - Liikkuva Ranua –liikutti kesäkauden runsaasti - Stara –hankkeen päätösseminaari pidettiin 22.8., mukana 31 osallistujaa. Nuorten asemasta luennoivat tohtorit Anu Gretchel ja Varpu Wiens. - Hyvää huomista! uusi ESR –hanke ajalle 1.10.2019 – 31.3.2022 sai rahoituksen kahdelle työntekijälle. - Koulunuorisotyö käynnistetty ja toimintaan haettu koulun kanssa yhteistyömuotoja. - Etsivän liikuntatyön hankerahoitusta haettiin. Kuntovihkojen osalta tilastoinnissa laskua.
--	---

Yhteenveto keskeisimmistä toiminnallisista tavoitteista	Mittari	TP2018	TA2019	TP2019
Sivistystoimen palveluiden laadun kehittäminen	Yksiköiden laatukäsikirjat kpl	3		
Työssä jaksamista ja työhyvinvointia edistävät toimenpiteet	-yksilötyönohjaukset -ryhmätyönohjaukset -kuntoutukset -vertaismentorointi osallistujat/ryhmät	2 1 11/3	2 12/6	2 10/2
Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö	Henkilöstön koulutukset/ osallistujat -kunnassa järjestetyt -muualla järjestetyt	167/56 159,5/65	21 69	5/57 118/58
Varhaiskasvatus järjestetään asiakaskeskeisesti ja joustavasti ja lasten sijoitukset tehdään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti	Henkilöstön pätevyys % Paikan odotusaika, pv Hoitomuoto toteutuu vanhempien ensisijaisen toiveen mukaisesti, %	92 14 95	98 <14 95	92 14 95
Perusopetuksen päättäneiden jatko-opintokelpoisuus	Ranualaisten oppilaiden sijoittuminen toisen asteen oppilaitoksiin %	100	100	100
Nuorten yksinäisyyden poistaminen ja sosiaalinen vahvistaminen: osallistuminen	Järjestetty toiminta on monipuolista, laadukasta ja huomioi eri tahot: nuorten määrä	4 111	6 500	4 806
Kansainvälisyys osana vapaa-aikatoimea ja nuorten osallisuus	Nuorten kv –toiminnot vapaa-aikatoimessa	7	6	8

1.4.2.8 Sivistystoimi yhteensä

Sivistystoimi yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Talousarvion toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	528 165		528 165	596 991	-68 826
Maksutuotot	197 400		197 400	175 239	22 161
Tuet ja avustukset	332 447		332 447	381 458	-49 011
Muut toimintatuotot	38 373		38 373	60 030	-21 657
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 096 385		1 096 385	1 213 717	-117 332
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-5 903 129		-5 903 129	-5 957 291	54 162
Palvelujen ostot	-1 787 549		-1 787 549	-1 859 717	72 168
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-471 333		-471 333	-456 805	-14 528
Avustukset	-24 200		-24 200	-22 900	-1 300
Vuokrat	-1 977 662		-1 977 662	-2 025 614	47 952
Muut toimintakulut	-7 150		-7 150	-37 439	30 289
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-10 171 023		-10 171 023	-10 359 765	188 742
TOIMINTAKATE	-9 074 638		-9 074 638	-9 146 047	71 409
Suunn.mukaiset poistot	-71 144		-71 144	-51 641	-19 503
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-9 145 782		-9 145 782	-9 197 688	51 906

Hyvinvointilautakunta yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Talousarvion toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 127 870		1 127 870	1 808 053	-680 183
Maksutuotot	1 348 457		1 348 457	1 248 098	100 359
Tuet ja avustukset	412 447		412 447	489 387	-76 940
Muut toimintatuotot	333 971		333 971	321 661	12 310
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 222 745		3 222 745	3 867 199	-644 454
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-12 881 168		-12 881 168	-13 179 136	297 968
Palvelujen ostot	-10 893 107		-10 893 107	-11 547 118	654 011
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 159 443		-1 159 443	-1 136 920	-22 523
Avustukset	-2 431 819		-2 431 819	-2 222 823	-208 996
Vuokrat	-2 849 731		-2 849 731	-2 835 742	-13 989
Muut toimintakulut	-23 800		-23 800	-59 318	35 518
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-30 239 068		-30 239 068	-30 981 057	741 989
TOIMINTAKATE	-27 016 323		-27 016 323	-27 113 858	97 535
Suunn.mukaiset poistot	-81 144		-81 144	-64 517	-16 627
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	-27 097 467		-27 097 467	-27 178 374	80 907